

מבקר המדינה

**דוחות על הביקורת
באיגודים**

בדוח זה מובאים ממצאי ביקורת העוסקים בקשת רחבה של נושאים בתחום הכלכלי, החברתי, הניהולי, התחבורתי והביטחוני. נבדקו שבע חברות ממשלתיות, חברה פרטית שהממשלה משתתפת בהנהלתה, תאגיד שהוקם מכוח חוק, קואופרטיב לתחבורה ציבורית ועמותה שהמדינה משתתפת בהנהלתה.

בנושא ניהול נכסי חברת החשמל הועלה כי המדינה והחברה לא עשו די ליישום הוראות חוק משק החשמל בעניין הזכויות והנכסים של החברה בעקבות תום הזיכיון שהיה בידיה לפעולות בתחום משק החשמל, והוראות אלה טרם יושמו. עוד נכללים בדוח ממצאים בתחום השליטה על נכסי המקרקעין של החברה והבקרה השוטפת עליהם.

חברת בתי זיקוק לנפט העסיקה יועץ אסטרטגי שנתן לה גם שירותי ייעוץ משפטי, ללא אישור רשות החברות הממשלתיות ועל אף קיומו של חשש לניגוד עניינים עם חברה אחרת שגם לה נתן ייעוץ. בז"ן, שמונתה למלא את תפקידיה של רשות כבאות במפעלה שבחיפה, לא מילאה את מלוא תפקידיה על פי החוק והתקנות; יחידות משרד הפנים הנוגעות בדבר לא קיימו פיקוח ובקרה מספיקים על היערכות מפעלי בז"ן ומפעלי החברות שבהחזקתה לכיבוי אש.

ההתקשרות של התעשייה האווירית עם קבלן בחו"ל לשם ייצור חלק מהותי של מטוס ה"גלקסי" נכשלה: מטרת ההתקשרות לא הושגה והיא הסבה לתע"א נזקים כבדים. הדבר נבע, בין היתר, מפגמים בתהליכי קבלת ההחלטות ומליקויים בתהליך בחירת הקבלן. אין זו הפעם הראשונה שניסיונותיה של התע"א להתקשר עם קבלן לפיתוח וייצור של מטוסי מנהלים נכשלו וגרמו לנזקים כבדים.

בחברת אל על נבדקו עסקאות למכירת מטוסים, השקעה בחברה ושיתוף פעולה בהפעלת טיסות שכר ובשיווקן. גם כאן נמצאו ליקויים בתהליך קבלת ההחלטות.

בנושא הנהגת תחרות בתחבורה הציבורית העלתה הביקורת כי היה פער גדול בין התכנית הכוללת להנהגת תחרות בענף לבין ההסכם שנחתם בין אגד לבין הממשלה בעניין זה. לא נמצאו מסמכים שיסבירו פער זה, ואף לא מסמכים או תחשיבים המלמדים על האופן שבו נקבעו בהסכם סכומי התמיכות שיועברו

לאגד, אשר הגיעו למאות מיליוני ש"ח. עוד נבדקה באגד ההחלטה על שינוי הצבע והסמל של האוטובוסים.

בחברת מקורות נבדקה הקמת מערכת צרכנים ממוחשבת חדשה. נמצאו ליקויים בדרך הפעולה, ובמועד סיום הביקורת עדיין לא היתה למקורות מערכת ממוחשבת להפקת חשבוניות מים.

הפעולות להפרטת החזקות המדינה בבנק לפיתוח התעשייה לישראל, שהחלו בראשית שנות התשעים, עדיין לא הושלמו בשל בעיות במבנה ההון של הבנק ובמעורבות המדינה בו. רשויות המדינה התרשלו בתפקידן ולא עשו כראוי את הפעולות שהתחייבו מרכישת מניות שליטה נוספות בידי המדינה.

נמצאו ליקויים בפעולות מפעל הפיס לבחירת סמנכ"ל שיווק ופרסום ולהעסקת מומחים ויועצים חיצוניים, ובפעולות הנוגעות לשכירת מבנה ליחידת המחשב.

נבדקו היבטים הקשורים לפעולות כפר הנוער החקלאי הכפר הירוק, ונמצא כי על משרדי הממשלה לבחון את מתכונת תפעולו. עוד נבדק מכון וינגייט לחינוך גופני, ונמצא כי יש להסדיר את הקשר בין המכון לבין משרדי הממשלה וגופי הספורט, בעיקר בנושא האחריות לתשלום בעבור הפעילויות במכון.

במגן דוד אדום נבדקו המינויים למוסדות המנהלים ופעילותם, סטנדרדים לשירות והיבטים של המצב הכספי. מבקר המדינה ציין בדוח כי יש לקבוע מהו המבנה המיטבי של המוסדות המנהלים ולהגדיר את סמכויותיהם, אגב נקיטת צעדים שיבטיחו את איתנותו הכספית של הארגון.

הגופים הכלולים בדוח זה, שחלקם הם מהגדולים במשק הישראלי, פועלים בעיקר בתחומי תשתיות חיוניות ונועדו לסייע לממשלה בהשגת יעדים ממלכתיים. הדוח עוסק בעיקר במינהל ובפעילות העסקית של אותם גופים וכן בפעילותם של גורמים ממשלתיים שהופקדו על ביצוע פעולות הקשורות לגופים אלה. תיקון הליקויים והפקת הלקחים הנאותים מהאמור בדוח יסייעו לקידום השגת אותם היעדים.

אליעזר גולדברג

מבקר המדינה

ירושלים, תמוז תשס"ב
יוני 2002